

Natuurtoets Minervahaven

Gemeente Amsterdam

Dienst Ruimtelijke Ordening

Planteam Openbare Ruimte, Groen en
Stadsecologie

Juli 2009

Inhoud

1.	Samenvatting.....	3
2.	Inleiding.....	4
3.	Wettelijk kader	6
4.	Beschrijving van het gebied en inventarisatie	8
5.	Ontheffing, compensatie en mitigatie.	13
6.	Conclusies en aanbevelingen	15

1. Samenvatting

Voor de Minervahaven wordt een nieuw bestemmingsplan gemaakt. Het industrieterrein wordt geherstructureerd en een gedeelte van het IJ wordt aangeplempt. Er wordt een verbindingsdam naar de nu als een eiland in het IJ liggende Groene Dam aangelegd.

In deze Natuurtoets is nagegaan of uit de Flora- en faunawet consequenties voor deze ontwikkelingen voortvloeien.

De conclusie is dat er in het plangebied twee soorten voorkomen, waarvoor bij ruimtelijke ontwikkelingen geen vrijstelling geldt. Dit betreft de vaste nest- en verblijfplaatsen van de huismus en de zwarte roodstaart. Voor de huismus vraagt zijn 'passende compenserende maatregelen' nodig bij sloop van de bestaande verblijfplaats. Voor de zwarte roodstaart is een omgevingscheck nodig. Compensatie voor de huismus is eenvoudig te realiseren; de omgeving blijft voor de zwarte roodstaart een goed leefgebied, zodat verwacht wordt dat een ontheffingsaanvraag niet nodig zal zijn. vMogelijke vleermuisverblijven zijn niet gevonden. Door de aanleg van een verbindingsdam is de Groene Dam beter bereikbaar en zal door verstoring van de nu heersende rust de natuurwaarde achteruit gaan. Er zijn echter geen soorten, waarvan het duurzaam voortbestaan van de populatie bedreigd wordt.

De Houthaven tussen Danzigerkade en Groene Dam heeft nu geen belangrijke functie als paaigebied voor zoetwatervissen. Door demping zullen er meer potentiële paaiplaatsen ontstaan.

Ligging van het plangebied

2. Inleiding

In 2006 is voor het plangebied Minervahaven een Natuurtoets gemaakt vanwege de opstelling van een nieuw bestemmingsplan. In die natuurtoets werd nagegaan of de ontwikkeling consequenties vanuit de Natuurwetgeving, met name de Flora- en faunawet. In hoofdstuk 3 worden de hoofdlijnen van deze wet toegelicht. In juli 2009 is de destijds opgestelde Natuurtoets op enkele punten gewijzigd. Voor wat betreft de natuur is er geen aanleiding voor nader onderzoek. Er worden nog steeds steeds dezelfde soorten verwacht. Ten aanzien van vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels zijn de richtlijnen aan verandering onderhevig. Deze toets is voor de betreffende soorten (huismus en zwarte roodstaart) aangepast.

Het gaat om de herstructurering van een haventerrein. Oude loodsen worden gesloopt en worden vervangen door nieuwbouw. Een deel van de Houthaven tussen Danzigerkade en Groene dam in het IJ wordt aangeplempt, de dam vanaf de Danzigerkade wordt doorgetrokken tot aan de Groene Dam en zal worden gebruikt als toegangsweg naar een brandstofschip, dat aan de Groene dam komt te liggen. Delen van de Groene dam zullen ontoegankelijk blijven voor publiek.

Werkwijze

Aan de hand van een inventarisatie van de in het plangebied en in de directe omgeving voorkomende soorten zijn de mogelijke effecten van de uitvoering van het project op deze soorten en hun leefgebied geanalyseerd. Er volgt een advies over het al dan niet aanvragen van een ontheffing voor door de Flora- en faunawet beschermde soorten en aanbevelingen op welke wijze aan de door de Flora- en faunawet opgelegde zorgplicht kan worden voldaan bij toekomstige ingrepen.

Voor de natuurtoets is gebruik gemaakt van actuele flora- en faunagegevens uit de Ecologische Atlas van Amsterdam en kennis van de locatie en enkele veldbezoeken in week 16, 18, 21 en 27 in 2006.

De veldbezoeken waren gericht op mogelijke vleermuisverblijfplaatsen in gebouwen, beschermde muurvarens en vissen. Daarnaast is aandacht besteed aan de broedvogels en mogelijke geschikte biotopen voor zoogdieren en amfibieën en de aanwezigheid van insecten. Verder is gebruik gemaakt van informatie van Piet Ruiter, een beroepsvisser, die regelmatig zijn netten in het plangebied zet.

Afbakening

Het plangebied wordt begrensd door Haparandaweg, het verlangde daarvan tot de Groene dam in het IJ, De Groene Dam, kade Houtveemkanaal, Archangelkade; het volkstuintenpark Zonnehoek maakt deel uit van het onderzoeksgebied, maar valt buiten het plangebied (zie begrenzing plangebied).

3. Wettelijk kader

Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming is niet aan de orde; het plangebied ligt niet in buurt van Natura2000-gebieden.

Flora- en faunawet

In april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht geworden. In februari 2005 heeft er door middel van een Algemene Maatregel van Bestuur een aanpassing plaatsgevonden. Met de aangepaste regelgeving is een ontheffingsaanvraag niet voor alle soorten nodig, voor algemene soorten geldt een vrijstelling.

Uit de Flora- en faunawet kunnen we de voor dit advies relevante artikelen als volgt samenvatten:

Artikel 2 behandelt de algemene, voor iedereen geldende zorgplicht, voor alle in het wild levende dieren, inclusief hun leefomgeving en voor alle planten en hun groeiplaats. Lid 2 stelt dat handelingen waarvan redelijkerwijs kan worden aangenomen dat men de nadelige gevolgen voor de natuur kan weten of vermoeden, voorkomen moeten worden. Voor zover die gevolgen niet voorkomen kunnen worden moeten de effecten van die handelingen worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Artikelen 8 tot en met 13 zijn verbodsbepalingen waarin de mogelijk nadelige handelingen worden genoemd. Het betreft zowel evident nadelige handelingen, zoals doden of vernielen van nesten, als indirect nadelige handelingen, zoals aantasting van de leefomstandigheden, verstoring of verontrusting.

Par. 1 Bepalingen betreffende planten op hun groeiplaats

art. 8 Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse soort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Par. 2 Bepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving

art. 9 Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

art. 10 Het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort opzettelijk te verontrusten.

art. 11 Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

art. 12 Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

art. 13 Het is verboden planten of producten van planten, of dieren (...) behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort (...) te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren (...) of onder zich te hebben.

Artikel 75 gaat over de mogelijkheden van vrijstelling of ontheffing. Vrijstelling of ontheffing van de verbodsbepalingen kan op verschillende grond worden verleend. De beoordeling van de aanvraag vindt plaats op grond van:

- De zorgvuldigheid waarmee de aanvrager van de ontheffing het behoud van de beschermde soorten heeft afgewogen tijdens de planvorming.
- De beschermingsstatus van de soort.

De Algemene Maatregel van Bestuur onderscheidt drie beschermingsregimes en niet beschermde soorten. Voor vogels geldt een apart regime. Globaal is de betekenis als volgt:

Tabel 1	Algemene soorten	Een ontheffingsaanvraag is niet nodig bij bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen
Tabel 2	Overige soorten	Een ontheffingsaanvraag is niet nodig bij bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen, mits er bij de uitgevoerde activiteiten gehandeld wordt volgens een, met het Ministerie van LNV afgesproken, gedragscode.
Tabel 3	Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn/Bijlage 1 AMvB	Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling geldt voor deze soorten geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode.
	Vogels	Voor vogels moet ontheffing worden aangevraagd. Als de werkzaamheden echter buiten het broedseizoen plaatsvinden is er in het algemeen geen ontheffing nodig. Alleen als er sprake is van soorten met 'vaste rust- of verblijfplaatsen' is een ontheffingsaanvraag nodig.
	Niet beschermde soorten	Voor alle soorten geldt de zorgplicht

Bestendig beheer en onderhoud wil zeggen, dat de activiteiten bestaan uit de **voortzetting** van een praktijk die is gericht op behoud van de bestaande situatie.

Een ontheffingaanvraag voor de soorten uit tabel 3 en voor vogels wordt uitgebreid getoetst.

Deze bevat de volgende drie criteria:

1. doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
2. er is geen andere bevredigende oplossing;
3. er is een dwingende reden van openbaar belang.

Als het gaat om een ontheffingaanvraag in het kader van

- bestendig beheer en onderhoud in landbouw of bosbouw, of
- bestendig gebruik, of
- ruimtelijke inrichting of ontwikkeling,

dan wordt ook getoetst of de werkzaamheden zodanig uitgevoerd worden dat er sprake is van 'zorgvuldig handelen'.

Ontheffing kan voor een periode van vijf jaar worden aangevraagd.

Aan de ontheffing kunnen voorwaarden worden verbonden die betrekking hebben op mitigerende maatregelen of compensatie.

Soorten van de Rode lijsten (beleidskader)

Eens per tien jaar worden er Rode lijsten opgesteld. Hierop komen soorten die om verschillende redenen sterk achteruitgaan. Voor het Ministerie van LNV zijn de rode lijsten mede richtinggevend voor het te voeren natuurbeleid. Het Ministerie stimuleert dat bij bescherming en beheer van gebieden rekening wordt gehouden met de rode-lijst-soorten, en dat zo nodig en zo mogelijk aanvullende soortgerichte maatregelen zullen worden genomen. Bij de soorten in het volgende hoofdstuk is de codering van de Rode lijst, wanneer van toepassing, opgenomen.

4. Beschrijving van het gebied en aanwezige en te verwachten soorten

Beschrijving gebied

Er is een brede insteekhaven met aan weerszijden loodsen voor opslag van onder andere hout. De extensief gebruikte terreinen naast de loodsen wekken de indruk van braakliggend land. Veel opslagloodsen hebben een 'rommelig' karakter.

Langs de Danzigerkade is een stortstenen oever met engelwortel en veel zaailingen van abelen. Een deel van de panden langs de Danziger kade is vernieuwd. In het groen staat een rij abelen. De duindoorn doet het aan de kant van de bebouwing erg goed.

Langs de Rigakade groeien lindes (doen het ook goed). Langs de stortstenen oever van de haven ruigtebegroeiing met berenklaauw en koninginnekruid.

De Danzigerbocht is een sloot met een mooie rietpartij. Het water staat in verbinding met het IJ. Daarom worden er soms bijzonder visvangsten gedaan (karper). Verder zit er niet veel leven in de sloot en is de omgeving opmerkelijk arm aan libellen.

Op het terrein van Pont Meijer is een stuk braakliggend terrein met riet, wilg en veel teunisbloemen. Hier zijn sporen die op aanwezigheid van een vos duiden.

De Groene dam in het IJ is over de hele lengte homogeen qua begroeiing, aan beide zijden zijn basaltblokken. Ruigtesoorten en oude vlierbomen domineren. Aan de IJzijde is de dynamiek groot. Dit wordt veroorzaakt door de boeggolf van passerende schepen. Dominante soorten zijn fluitekruid, riet, reuzeberenklaauw, groot hoeblad, klein hoeblad, harig wilgenroosje, vlier, smeewortel, haagwinde en grote brandnetel. Verder zeeaster, scherpe boterbloem, ridderzuring, akkerdistel, roos (spec), engelwortel, bitterzoet, schietwilg, speerdistel en budleia. Niet gezien, maar wel te verwachten is de grote kaardenbol (beschermd). Vanwege de moeilijke bereikbaarheid vindt er geen verstoring op de dam plaats en kan de natuur haar gang gaan op ruim één kilometer lange dam.

Het gebied tussen dam en haven is niet erg geschikt als paaigebied voor zoetwatervissen, vanwege de diepte. Het water is tot 14 meter diep. Zout water is zwaarder dan zoet water en bevindt op de grootste diepte, daarboven is brak en zoet water. Alle vissoorten van het Noordzeekanaal en het IJ kunnen daarom in de Houthaven worden aangetroffen.

Direct grenzend aan het plangebied ligt Volkstuinenpark Zonnehoeke. Dit complex kent veel vijvers, is open en gevarieerd en daardoor een gebied geschikt voor diverse soorten. Door Zonnehoeke loopt een oude spoorlijn. Het zandlichaam is nu ruig en zou bij beter beheer veel rijker aan soorten kunnen zijn. Nu groeien er ruigtesoorten zoals bijvoet, zwarte mosterd, speer- en akkerdistel, ridderzuring, brandnetel en teunisbloem, wilde peen, vlasleeuwenbekje, jacobskruiskruid, wondklaver, akkerkool, keizerstoort en wilde reseda; met langs de oever de ruigste soorten braam, haagwinde, akkerdistel, brandnetel, kleeftkruid, grote kaardenbol, reuzenberenklaauw en puntwederik en in een recent versoord gedeelte vooral zwarte mosterd en kleeftkruid. Voor een deel zijn dit wilde soorten, verder zijn het tuinsoorten afkomstig uit het volkstuinenpark. Er zijn ook soorten aangeplant.

Inventarisatie

Zoogdieren

Bij de inspecties is speciale aandacht besteed aan verblijfplaatsen voor vleermuizen. Het plangebied is geïnspecteerd op daarvoor geschikte gebouwen en invliegopeningen. Gebouwen met geschikte verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen zijn in het plangebied niet aangetroffen. Verwacht wordt dat vleermuizen in de Spaarndammerbuurt verblijven en niet in de loodsen van de Minervahaven. De rand van het volkstuintenpark, het park zelf en een enkele bomenrij in het gebied zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Gericht onderzoek naar vleermuizen is niet nodig geacht.

Verder komen de volgende zoogdieren in het gebied voor: egel, bosmuis, veldmuis, huisspitsmuis, bruine rat en waarschijnlijk een vos. De gebruikers van Zonnehoek klagen vooral over mollen. De bruine rat is het enige zoogdier, dat de Groene dam kan bereiken.

Broedvogels

In de begroeiing rond de Danzigerbocht broedde een houtduif in een boom met klimop. Bomen langs het water en begroeiing langs de loodsen zijn geschikt voor kauw, heggenmus en Turkse tortel. Langs de oever van het water broeden meerkoet en waterhoen.

De 'rommelige' opslagloodsen worden door zwarte roodstaart, huismus en merel als broedplaats gebruikt.

Rond een gebouw aan de Haparandaweg is een kolonie mussen.

In het stukje ruigte bij Pont broeden in ieder geval fitis en winterkoning.

Verder zijn er op daken broedende scholeksters.

Meerkoet, nijlgans, kuifeend, krakeend, fuut, waterhoen en bergeend broeden langs de waterrand van de Groene dam. Ekster en houtduif in de vlierbomen. Bosrietzanger en kleine karekiet in riet (enkele exemplaren). Opvallend is het aantal nijlganzen en meerkoeten.

Amfibieën

De aanwezigheid van de rugstreeppad in de omgeving van het plangebied is bekend. Hij zit bij de spoorlijn en zou het volkstuintenpark kunnen bereiken. Als er tijdens werkzaamheden zandvlaktes met plassen liggen is het niet uit te sluiten dat de rugstreeppad deze weet te bereiken. De padden kunnen 's nachts kilometers afleggen en als mannetjes geschikt voortplantingswater vinden lokken zij met hun roep soortgenoten.

Vissen

Alleen vlak langs de binnenzijde van de dam is het water ondiep. Dit is een paaiplaats van o.a. blankvoorn en baars. Verder is het water te diep voor paaiplaatsen van zoetwatervissen. Vanwege de diepte van het water komen alle gradiënten tussen zoet en zout water voor. In de onderste lagen is het water zout. Daarom kunnen alle vissoorten uit het IJ en het Noordzeekanaal in de Minervahaven en haven tussen Danzigerkade en Groene dam voorkomen. Een recente bijzondere vangst is de zwarte grondel, een soort die tot voor kort niet in Nederland voorkwam. Voor de rivierdonderpad is er geen geschikt leefgebied, er is te veel dynamiek, golfslag veroorzaakt door schepen en het water is te zout.

Insecten

Rond het water van de Danzigerbocht zijn lantaarntjes en vroege glazenmakers gezien. Op de oude spoordijk in het volkstuintenparkde dagvlinders bruin blauwtje, bruin zandoogje en kleine vos en de libellensoort lantaarntje.

Flora

Bij de beschrijving van de gebieden zijn de dominante soorten in de vegetatie genoemd. De enige beschermde soort is de grote kaardenbol in het volkstuintenpark en mogelijk op de Groene dam. Langs de kades zijn geen geschikte groeiplaatsen voor muurvarens gevonden.

Overige soorten

Op de Groene dam komen nog twee opvallende soorten voor: havenpissebed en grote clausilia (een mollusk) (bijzondere soorten, maar niet beschermd).

Status aangetroffen en verwachte soorten

Een deel van de soorten is beschermd door de Flora- en faunawet. In de onderstaande tabel hebben deze soorten een codering in de kolom 'F & F'. T1, T2, T3 verwijzen naar het beschermingsregiem van de AMvB (Zie wettelijk kader). V zijn beschermde vogels. De soorten zonder codering in deze kolom worden niet door de Flora- en faunawet beschermd. De soorten met een codering in de kolom RL staan op de Rode lijst; KW betekent kwetsbaar.

		Wetenschappelijke naam	F & F	RL	Plan-geb	Zonne-hoek
zoogdieren						
	Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	T3			*
	Egel	Erinaceus europaeus	T1		*	*
	Vos	Vulpes vulpes	T1		*	
	Mol	Talpa europaea	T1		*	*
	Veldmuis	Microtus arvalis	T1		*	*
	Bruine rat	Rattus norvegicus			*	*
	Bosmuis	Apodemus sylvaticus	T1		*	*
	Huisspitsmuis	Crocidura russula	T1		*	*
Broedvogels						
	Wilde eend	Anas platyrhynchos	V		*	*
	Meerkoet	Fulica atra	V		*	*
	Waterhoen	Gallinula chloropus	V		*	*
	Fuut	Podiceps cristatus	V		*	
	houtduif	Columba palumbus	V		*	*
	kauw	Corvus monedula	V		*	
	heggenmus	Prunella modularis	V		*	*
	Turkse tortel	Streptopelia decaocto	V		*	
	zwarte roodstaart	Phoenicurus ochruros	V		*	
	huismus	Passer domesticus	V		*	
	merel	Turdus merula	V		*	
	Nijlgans	Alopochen aegyptiacus			*	
	Kuifeend	Aythya fuligula	V		*	
	krakeend	Anas strepera	V		*	
	Fitis	Phylloscopus trochilus	V		*	
	Winterkoninkje	Troglodytes troglodytes	V		*	
	scholekster	Haematopus ostralegus	V		*	
	bergeend	Tadorna tadorna	V		*	
	Ekster	Pica pica	V		*	*
	Zwarte kraai	Corvus corone corone	V		*	*
	Kleine karekiet	Acrocephalus scirpaceus	V		*	
	bosrietzanger	Acrocephalus palustris	V		*	
	koolmees	Parus major	V		*	*
Vissen						
	Blankvoorn	Rutilus rutilus			*	
	Baars	Perca fluviatilis			*	
Libellen						
	Vroege glazenmaker	Aeshna isosceles		KW	*	
	Lantaantje	Ischnura elegans			*	
Dagvlinders						

		Wetenschappelijke naam	F & F	RL	Plan-geb	Zonne-hoek
	Kleine vos	<i>Aglais urticae</i>				*
	Bruin zandoogje	<i>Maniola jurtina</i>				*
	Bruin blauwtje	<i>Aricia agestis</i>		KW		*
Flora						
	Grote kaardenbol	<i>Dipsacus fullonum</i>	T1			*
Overige soorten						
	Havenpissebed	<i>Ligia oceanica</i>			*	
	Grote clausilia	<i>Balea biplicata</i>			*	
Mogelijke toekomstige soort						
Amfibieën						
	Rugstreeppad	<i>Bufo calamita</i>	T3		*	*

Toelichting

Dwergvleermuis komt foeragerend in het plangebied voor

De rugstreeppad komt nu niet in het plangebied voor, wel in de omgeving. Deze soort zou het plangebied kunnen bereiken, zeker als tijdens werkzaamheden zijn ideale biotoop wordt gecreëerd.

De vroege glazenmaker en het bruin blauwtje zijn soorten van de Rode lijst, maar in en rond Amsterdam niet zeldzaam. Het bruin blauwtje komt vooral voor langs schrale taluds van snelwegen en spoorwegen.

De nijlgans wordt als een exoot beschouwd en is niet beschermd.

In juli 2009 stonden de huismus en de zwarte roodstaart op de lijst met broedvogels waarvan het nest of de verblijfplaats als vast beschouwd wordt en onder artikel 11 van de Flora- en faunawet valt. Voor de huismus moeten 'passende compenserende maatregelen' worden getroffen. Voor de zwarte roodstaart is een omgevingscheck nodig. Voor de overige soorten betekent dat, dat de nesten gedurende de broedtijd zijn beschermd, maar daarbuiten niet. De grote kaardenbol op de spoordijk bij Zonnehoeke is geen wilde plant, maar 'ontsnapt' uit de volkstuintjes.

Samenvatting inventarisatie

In het plangebied komen algemene soorten voor. Voor de beschermde soorten (tabel 1) geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling. Voor wat betreft de Flora- en faunawet is het foerageergebied van de dwergvleermuis rond het Volkstuinenpark (buiten het plangebied) van belang en moet tijdens de werkzaamheden de activiteiten van de rugstreeppad (nu nog buiten het onderzoeksgebied) in de gaten worden gehouden.

De huismus en de zwarte roodstaart zijn vogels met een vaste nestplaats in de zin van artikel 11, waarvan het nest jaarrond beschermd is. De nesten van de overige vogels zijn beschermd gedurende de broedtijd, daarbuiten niet.

5. Effecten van het plan op beschermde flora en fauna

Algemeen

Het bestemmingsplan voorziet in verdichting van het havengebied. Een deel van de Houthaven tussen Danzigerkade en Groene dam in het IJ wordt gedempt om een dam naar de, nu via land onbereikbare, Groene Dam aan te leggen. Door betreding van gedeelten van de dam door bijvoorbeeld vissers wordt de nu heersende rust verstoord. Door verdichting en nieuwbouw verdwijnt het 'rommelige' karakter van het gebied. Hierdoor verdwijnt het leefgebied van een aantal (beschermde) soorten.

Effecten

De effecten op dieren op het land zijn niet groot, veel zoogdiersoorten zijn er niet. Het zijn alle zeer algemene soorten, waarvoor bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling geldt. Ontwikkelingen rond het, buiten het plangebied gelegen, volkstuintenpark Zonnehoek kunnen tot verlies van foerageergebied van vleermuizen leiden.

Effecten op broedvogels

Voor de zwarte roodstaart (rommel), meerkoet, nijlgans, kuifeend, krakeend, fuut, waterhoen, bergeend, ekster, houtduif, bosrietzanger en kleine karekiet (Groene dam) verdwijnt (een deel van) de biotoop. Het zijn echter opportunistische soorten, die ieder voorjaar een nieuwe broedplek zoeken.

Indien met de broedtijd van vogels rekening gehouden wordt en de individuele broedgevallen worden beschermd heeft het plan geen effect op broedvogels.

Effecten op vissen

Door uitvoering plan komt er juist meer (ondiep) water, waardoor er meer potentiële paaiplaatsen ontstaan voor zoetwatervissen. Bij eventuele dempingswerkzaamheden kunnen vissen ingesloten raken. De zorgplicht schrijft voor om hier zorgvuldig mee om te gaan.

Indien bij demping zorgvuldig met vissen wordt omgegaan heeft het plan geen negatief effect op vissen. Door toename paaimogelijkheden is er een positief effect voor zoetwatervissen.

6. Ontheffing, compensatie en mitigatie.

Algemeen

Indien de bepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden moet bij ruimtelijke ontwikkelingen voor soorten van tabel 2 en tabel 3 (zie Wettelijk kader) ontheffing worden aangevraagd. Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling.

Ontheffing

Een ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet is niet nodig. Er zijn geen soorten van tabel 2 of tabel 3 waarbij een verbodsartikel van de Flora- en faunawet wordt overtreden. Voor broedvogels wordt in beginsel geen ontheffing verleend, omdat het bijna altijd mogelijk is om werkzaamheden buiten het broedseizoen te plannen.

Begroeiing en gebouw bij Haparandaweg is voor huismussen een vaste nest- en verblijfplaats. Bij sloop en nieuwbouw van de mussenverblijfplaats is compensatie nodig. Dat betekent broedgelegenheid onder pannen of in nestkasten en dichte, deels wintergroene, begroeiing (klimop, coniferen) in de directe omgeving. Als dat niet mogelijk is, is een ontheffingsaanvraag nodig.

Voor de zwarte roodstaart is een omgevingscheck nodig. Het industrieterrein met loodsen en rommel is een goed leefgebied voor deze soort. Naar verwachting blijven deze goede omstandigheden bestaan.

Mitigatie en compensatie

Vanuit de zorgplicht die de flora- en faunawet oplegt, moeten de negatieve gevolgen van de uitvoering van de werkzaamheden zoveel mogelijk worden verzacht (mitigerende maatregelen), dit geldt voor alle soorten, ook niet-beschermden soorten. Hiervoor worden de volgende suggesties gedaan:

Uitvoeren dempingswerkzaamheden in relatie tot vissen

Het minst schadelijk voor vissen is het aanlanden van één kant, de vissen kunnen dan wegvluchten. Wanneer er tussen stalen damwanden of vooraf gemaakte dijken wordt gedempt raken de vissen ingesloten.

In dat geval wordt aanbevolen om vanaf één kant te dempen en een opening in de constructie te houden of te maken om de ingesloten vissen te laten ontsnappen. Dit geldt niet alleen voor de beschermde vissoorten, maar vanwege de zorgplicht voor alle vissen.

Uitvoeren werkzaamheden in relatie tot broedvogels

In de vogelbroedtijd (van ongeveer 15 maart tot ongeveer 15 augustus, afhankelijk van soort en weersomstandigheden kan dit ook eerder of later zijn) moet rekening worden gehouden met alle in het gebied broedende vogels en hun rustplaatsen. De Flora- en faunawet hanteert voor het broedseizoen geen standaardperiode. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Broedvogels kunnen zich overal in het plangebied bevinden: langs oevers, in bomen, en struiken in gebieden met ruigte en in gebouwen. Voorafgaand aan en tijdens de werkzaamheden zijn veldcontroles noodzakelijk.

Tijdens de bouwwerkzaamheden kunnen nieuwe biotopen ontstaan. Dan moet rekening gehouden worden met de komst van broedvogels, die deze biotoop aantrekkelijk vinden. Zo is een zandvlakte is voor een aantal vogelsoorten (scholekster, kleine plevier, Kievit) een aantrekkelijke broedplek en in zandwallen kunnen oeverwalruizen zich vestigen. De nesten zijn gedurende de broedtijd beschermd. Er kan dan alsnog een conflict met de Flora- en faunawet ontstaan. (Een ontheffingsaanvraag is niet mogelijk. Indien het, vanwege de planning van de

werkzaamheden, ongewenst is, moeten er ontmoedigende maatregelen worden getroffen, de te treffen maatregelen zijn afhankelijk van de aard van de biotoop).

Uitvoeren grondwerkzaamheden in relatie tot grondgebonden zoogdieren

Voer, indien mogelijk, de grondwerkzaamheden uit in de nazomer, maar in ieder geval buiten de voortplantingstijd van de in het gebied voorkomende zoogdieren (dus niet in de periode april t/m juli). Bij uitvoering moeten deze zich, zover redelijkerwijs mogelijk, kunnen verplaatsen buiten het bereik van de machines. Voer de werkzaamheden vanaf één kant uit en zorg voor vluchtroutes. Indien er in het voorjaar en zomer werkzaamheden gepland worden, wordt geadviseerd om het terrein in de winter van begroeiing te ontdoen en vervolgens kaal te houden. Takken, boomstammen en begroeiing kunnen worden gebruikt om een vluchtroute buiten het werkgebied aan te leggen.

Uitvoeren werkzaamheden in relatie tot beschermde soorten in de omgeving van het plangebied

Tijdens de werkzaamheden kan de ideale biotoop voor rugstreeppadden worden gecreëerd: zandige terreinen met stilstaand water. Een populatie rugstreeppadden bevindt zich op niet al te grote afstand van het gebied. De kans op de komst van de rugstreeppad in het plangebied kan worden verkleind door geen poeltjes, die als voortplantingswater kunnen worden gebruikt, te laten ontstaan. Indien rugstreeppadden poeltjes in het plangebied voor voortplanting gaan gebruiken ontstaat er een probleem. De poeltjes moeten bij de werkzaamheden ontzien worden, anders moet er alsnog ontheffing worden aangevraagd.

7. Conclusies en aanbeveligen

Conclusies

Een ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet is niet nodig, omdat er geen verbodsartikelen voor beschermde soorten zullen worden overtreden, waarvoor geen vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Nesten van broedvogels zijn gedurende de broedtijd beschermd. Bij planning van werkzaamheden moet hiermee rekening worden gehouden.

Voor alle soorten, beschermd en onbeschermd, geldt de zorgplicht. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan soorten te worden voorkomen.

Aanbevelingen

Deze aanbevelingen staan los van de Flora- en faunawet en zijn niet nodig als compenserende maatregel.

Aan de luwe zijde van de strekdam een natuurlijke oever, ondiepte, zodat zich een rietvegetatie kan ontwikkelen. De oever is dan geschikt voor een aantal soorten van rietvegetaties (kleine karekiet, bosrietzanger, fitis en blauwborst). Betreding van de dam verstoort deze niet en de ondiepte verbetert de kwaliteit als paaigebied.

Het beheer van de oude spoorlijndijk door volkstuintenpark richten op verschraling door te maaien en het maaisel af te voeren. Er zal een meer gevarieerde vegetatie komen, die verschillende soorten bijzondere dagvlinders zal aantrekken. Het beheer wordt door het stadsdeel Westerpark gedaan.

